

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 лепта

ЕНГЛЕСКА И СРБИЈА

Поздрав краља Ђорђа српској војсци

Лондон, 26. октобра

Генералштабни пуковник Пешин, изванредни изасланик примљен је јуче у аудијенцију од Њ. В. Краља Ђорђа V., коме је предао својеручно писмо Њ. В. Краља Петра.

Британски суверен овластито је пуковника Пешина да изрази српској војсци његова осећања дубоког дивљења и његове непоколебљиве извесности интегралног и славног успостављања српске отаџбине.

БУДУЋИ МИР

Од чега зависи безбедност света

4.

Призната је дакле неопходност факта, да је за будући мир безусловно нужно регулисати међународне односе тако, да сви народи у свету буду узajамно заштићени од инвазије и да им се обезбеди слобода развића трговине и културе. Пред будућу конференцију мира изнеће се на претресање и решење и овај најважнији проблем. Било би прерано упуштати се у рефлексије, на који би сеначин то питање могло коначно уредити. Али, како од регулисања тог проблема поглавита зависи будући мир усвету, није некорисно илустровати неколико чињеница.

У прошлом чланку истакнуто је да решење овог питања повлачи за собом битно отклањање узрока, који би могли у будућности изазвати нове ратове било између појединачних народа, било између читавих група. Да се то питање коначно реши, потребно је пронаћи најефикаснији метод, управо једну међународну власт, која би свима народима могла у сваком датом моменту натурити своју вољу. У последњој ноти Ватикана дотакнуто је као важно, питање о установљењу међународног обавезног суда арбитраже ради регулисања међународних спорова и обезбеђења света од нових крвопролића. Идеја није нимало нова. На свима међународним конгресима она је претресана, али није могла никако добити своје дефинитивно решење. Бечки конгрес у 1915., Париски у 1856., конвенција Црвеног Крета у 1864., Бриселска конференци-

ја у 1874. и две Хашке конвенције од 1898. и 1907. године — све су се занимале међународним проблемима, а нарочито Хашке конференције покушале су да реше проблем заштите човечанства од ратова. Што ти покушаји нису остварени, криви су извесни народи, који се нису могли отресити завојевачких прохтева, а нарочито многи нерешени национални проблеми.

Да би се коначно решио овај проблем, потребно је дефинисати тачно рад и функције будућег међународног суда арбитраже и дати му санкцију, која ће бити ефикасна у сваком тренутку и према сваком народу или групи народа, која би угрозила светски мир. Ради тога је јасно, да првенствено треба отклонити и онемогућити узроке, који су изазвали садашњи рат, јер је очигледно, да и будући ратови могу проистећи само из сличних узрока.

У томе циљу потребно је решити пре свега све националне проблеме. Свима народима мора се дати право, да сами располажу својом судбином. Не сме се допустити, да ма и најмањи контингенти извесних народа остану под влашћу, према којој су непријатељски расположени. То важи нарочито за Аустро-Угарску и Турску, које вековима угњетавају разне народности. Ослобођење подармљених народа мора се извести у потпуности. Оправдане тежње држава за пуним националним уједињењем морају се задовољити. Границе између држава имају се тако утврдити, да се отклоне будући национални спорови. То је

први услов, да међународни суд арбитраже буде санкционисан од стране највећег броја држава и да узмогне дејствовати корисно по интересе човечанства.

Суд арбитраже мора бити међународни, састављен од више светских сила, које могу увек наметнути своју вољу било једном народу, или групи народа. Он мора имати солидну и сталну санкцију. Постоји више верзија, у чему ти се имала састојати та санкција. Међутим од ње зависи све.

Да би се одлуке суда арбитраже могле увек и одмах спровести потребна је једна јака и ничем неотпорна међународна власт. Председник америчког универзитета Харварда Чарлс Елиот предлаже увођење међународне полиције. То је предлог који ће свакако бити узет у обзир на будућем конгресу мира. Има још нешто друго, што такође може врло много допринети ефикасном дејству суда арбитраже. Потребно је, да се у будуће забрани сва тајна дипломатска преписка између народа, као и склапање тајних уговора. У овим појавама лежи можда највећа опасност по будући мир. Исто тако све државе морају имати демократски режим, биле оне републике, краљевине или царевине. Народна воља мора бити суверена. Владар мора бити само њен извршилац. Апсолутизам се мора у корену уништити. Ако би макоја држава покушала, да води тајне дипломатске преговоре, да пређе границе наоружања или да покуша склапање тајних савеза, наступа интервенција суда арбитраже. Све државе имале би тада прекинути односе са дотичном државом, обуставити њен увоз и извоз, и најзад угрозити је и војнички. У таквим приликама она би се морала одмах потчинити међународној вољи. То су неколике чињенице, о којима се мора водити рачуна на будућој конференцији о миру.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Атина, 26. — Из Париза јављају «Патристе»: Г. Венизелос је одлучио да сачека у Ници долазак пред-

седника владе Француске и Енглеске.

Рим, 26. — Министарски је савет одобрио именоване посланика Силвија Брести-а за подсекретара и главног комесара за снабдевање и потрошњу.

Цирих, 26. — Теškoће исхране у Аустрији повећале су веома услед тога, што је Мађарска одбила захтев Аустрије односно снабдевања пшеницама. Због тога је сазван кризиски савет ради претресања питања исхране.

Лондон, 26. — Руска привремена влада дозволила је повратак своју политички емиграната.

ЦИЉЕВИ РАТА

Изјава г. Балфур

Лондон, 26. октобра.

Одговарајући на интерпелацију о ратним циљевима г. Балфур је најавио да је смешна

ВОЈНИ САВЕТ У БЕРЛИНУ

Немачке тежње ка миру

Цирих, 26. октобра.

Великом војном и политичком савету, који је био последње суботе у Берлину под председништвом Хинденбурговим присуствовали су генерал Лудендорф, већина чланова Федералног савета, сви царевински подсекретари као и сви присутни министри. Ова конференција имала је за циљ проучавање политичке и војне ситуације, као и претресање ратних циљева централних сила.

Извесни листови немачки пишу наравно, да је то претресање циљева рата било у смислу повећања захтева централних сила, али је врло вероватно, да ће непријатељи покушати да се користе својим успесима у Италији да би опет говорили о миру поравнања.

Изгледа, да ће нови канцелар објавити у своме говору да је Немачка расположена да закључи мир. Он ће такође изложити политички програм нове владе приликом отварања рајхстага.

У БУГАРСКОМ СОБРАЊУ

Неколико интерпелација

Берн, 26. октобра

Из Софије јављају: На другој седници «Собрања» председник је прочитао три интерпелације учињене од представника шест опозиционих група.

У овим интерпелацијама тражи се од председника владе да се изјасни о питању снабдевања земље и војске, о ратним циљевима Бугарске у вези са перспективама о миру и о увидању политичке цензуре.

Учињене су три интерпелације о истим питањима од социјалиста марксиста. Председник владе изјавио је да су интерпелације излишне пошто је сама влада решена да отвори дебата о наведеним питањима а на првом месту о снабдевању. Он је обећао да

идеја о томе да ће се све теškoће решити ако представници свију европских држава буду за једним столом. У садашњем европском стању и садашњим карактером наших непријатеља никакав преговор те природе неће постићи резултат. Нису Савезници ти који нису објавили своје ратне циљеве него централне силе. Немачка је одбила да објави своје ратне циљеве било у одговору на Папину ноту било у одговору председнику Вилсону. Што се тиче демократије ми се можемо надати да ће Немачка поћи истим путем као и сви други народи. Први и главни ратни циљ Савезника је стварање једног трајног мира.

тешки дани. Ми смо преживели те тешке моменте пре Италијана и одупрли смо се. Наши храбри Савезници одважно ће се такође одупрети налету непријатеља.

«Голоз» вели: «Дајмо генералу Кадорни времена да поправи фронт, па после ћемо донети своју оцену».

Морис Валоф, који се је вратио са италијанског фронта пише у «Пари Миде»: «Моје је поверење апсолутно у италијанске трупе, које сам видео изблиза».

ЈУГОСЛОВ. ПИТАЊЕ

Изјава професора Лабриоле

Рим, 26. октобра

Професор Лабриола, револуционарни социјалиста, држао је пре неколико дана у италијанском парламенту следећи говор о југословенском питању:

«Италија не може а и не треба да води из династичких разлога, црногорску политику, у толико пре што је Црна Гора некада учинила кораке за сепаратан мир. 21. децембра 1915. године, краљ Никола упутио је цару Фрањи Јосифу телеграм: «Пошто су ваше трупе окупирале моју престоницу, ја тражим примирје и мир. Ваше племенито и витешко срце неће се показати сурово према моме народу.» Фрања Јосиф, је одговорио: «Сазнајем се задовољством да В. В. жели мир који ће бити закључен под познатим условима».

Услови су били познати јер на месец дана раније принц Данило преговарао је са Бечом о предаји Црне Горе. Ми одбацујемо политику која је хтела да спасе династију оних који су покушали да закључе са непријатељем сепаратан мир.

Тежња Италије у садашњем рату је распарчавање Аустрије. Сан «Мител Европе» ишчезнуо би онда. Југословенска ствар је јако популарна у Енглеској и Сједињеним Државама. Та ствар није потпуног новцем већ правичношћу.

БОРБЕ У ИТАЛИЈИ

Коментари Француске штампе

Рим, 26. окт.

Француски листови опширно коментаришу аустро-немачку офанзиву на италијанском фронту. Сви се листови слажу, да је непријатељ предузео напад са великим снагама. Војни критичар «Матена» вели да је непријатељски маневар Макензенов метод, обично примењен. «Фигаро» одаје част генералу Кадорни и вели: «Стари Рим је видео и друге опасности. Садашња Италија горда, што су њени синови потомци негдашњих хероја видеће обновљање традиција».

Гистав Ерве пише: «Наступили су поново за нас

У ПРЕТХОДНОМ ПАРЛАМЕНТУ

Говор г. Миљукова

Петроград, 26. октобра

У претходном парламенту Миљуков је услед велике ларме отпочео дебату о изјавима мин. сп. послова г. Терениченка и рекао, да прима гледанше министрово, да су спољна политика и народна одбрана тесно везане, али да би се у оба правца имало успеха треба појачати дисциплину и ред и створити јаку власт, која може делати. Миљуков одобрава политичку арбитражу, ограничење наоружања, вршење парламентарне контроле над дипломатијом, али у толико да се не иде до издаје, т. ј. до захтева да се одмах објављују тајни уговори. Миљуков прима формулу права народа, да организују своју будућност, али не у облику, предложеном од крајње левице.

Прелазећи на инструкције Совјета Миљуков је рекао, да тај документ износи тезе већ објављене у Штокхолму, али ревидирање у духу утопијском и склоном немачким интересима. (Велика ларма). Само хипнотисани људи могу мислити, да је пут ка миру не победа, већ подизање радничких маса. За жаљење је, што ова максималистичка теорија утиче на идеологију руске спољне политике, што је у противности захтевима и правима Русије. Да би се избегла ова разлика, руски дипломати су принуђени, да буду често лицемерни, као што је случај са инструкцијама датим Скобелеву. Скобелев ће се наћи у противуречности са шефом званичне спољне политике и Савезници неће схватити, зашто он долази к њима.

Његове инструкције састављене су из три врсте идеја: националистичких, холандско-скандинавских и Совјетових. Знатан део инструкција има противурски карактер, нарочито питање о развићу народа, о Алзас-Лорену, Србији, Белгији. Ја Вас питам, како може делегат Совјета бити на конференцији поред владиних представника, а да не увреди достојанство Русије.

Пројект неутрализације Дарданела приморао би Русију, да има флоту јачу

но ијад, ради заштите црноморских обала. Интереснијужне Русије обезбедиће се само, ако Русија добије војну контролу над Дарданелима.

Миљуков је завршио овако: «То све води погоршању ситуације. Ми се не морамо пред Савезницима гордити својом демократском супремацијом, не треба да дајемо овима излишне савете, већ се поклонимо са респектом пред Француском и Енглеском, које после три године напорачине богату жетву на бојним пољима, пред Србијом, Румунијом и сада пред Италијом, која прима ударце намењене нама, пред новом, свежом и јаком савезницом Америком, која шаље у Европу нове и одважне легије (цела десна страна левице устаје и окрећући се дипломатској ложи организује одушевљене овације представницима Савезника.

После Миљукова говорило је више других говорника, од којих су неки критиковали изјаве Миљуковљеве, али је се већина изјаснила, да се има тежити часном миру заједно са Савезницима, који ће заштити интересе Русије и Савезника.

† МИЛУТИН БОЈИЋ

Јутрос у 8 и по часова пре подне преминуо је у Престолонаследничковој болници после дужег и тешког боловања наш драги и омиљени песник и писар Мин. Унутр. Дела Милутин Бојић, у најлепшим младићским годинама, у пуном развоју свога песничког талента, када је био најпотребнији нашем проређеном колу песника. У Бојићу наша поезија губи једног од својих најбољих и најталентованијих представника. И ако је умро врло млад, Бојић је оставио за собом збирке ванредно лепих песама које су код наше књижевне зублике нашле најлепши пријем, а по многобројним оценама критичара увеле пок.

Бојића у ред наших најбољих песника. Бојићеве песме, а нарочито оне, испеване у тужном и тешком изгнанству, далеко од отаџбине, далеко од његових милних и драгих, песме познате под именом «Песме Бола и Поноса» — очуваће вечно успомену на нашег омиљеног песника, а у историји наше поезије резервисаће му заслужено и видно место.

Губитак српске поезије је врло велики. Ми

то сви дубоко осећамо и зато нас смрт Бојићева потреса до дубине душе. Бојића нестаје у тренутку, кад су његов пуно развијен таленат и његово дубоко психолошкоразумевање интимних осећања човекове душе обећавали врло много.

Оплакујући са најдубљом тронутошћу пре рану смрт Бојићеву, молимо Свевишњег, да нашем младом песнику подари рајско насеље! Бог да му душу прости!

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солун. фронта

Француски коминике — Солун, 26. октобра
Јака артиљеријска борба и сукоби патрола на више тачака фронта.

Франц. коминике

Париж, 26. октобра
Наше су трупе одбиле немачке препаде на француске ровове у области Сен-Кантена, северно од Ремеа и на секторима Салињело и Годе. Немци су претрпели губитке.

На десној обали Мезе после јаког бомбардовања у области шуме Шом, Немци су извршили напад али су били одбијени.

На осталом фронту каонапада.

Доцније. — У горњем Алзасу северозападно од Алт-кирха Французи су извршили успешан напад на немачке положаје и заробиле 60 војника.

Солунски фронт (задоцнио). — Артиљеријска активност према ушћу реке Струме на сектору Вардара и у области Битоља. Енглеске су трупе извршиле пренапад код Мачукова.

Италиј. коминике

Рим, 26. октобра
Пошто Таљаменто представља слабу дефанзивну линију ми смо се повукли на Ливенцу. Повлачење успешно заштићено северно и јужно нашим трупама, извршено је у потпуном реду.

Наши су авијатичари и дирижабли у више махова и са успехом бомбардовали непријатељске трупе, које граде мостове за прелазак на реци Таљаменту. Наши су авијатичари оборили 1 немачка авиоплана.

Енглески коминике

Лондон, 26. октобра
Наше трупе утврђују нове положаје око села Пашенделе. И поред важности коју је непријатељ придавао томе положају, Немци нису до сада реагирали. У јучерашњем нападу заробили смо више од 500 војника од којих је 22 официра. Наши су губитци незнатни.

Египат. Генерал Албени јавља да су наше трупе заузеле Кивелех? 11 миља северно од Берсебе. Одбијени су сви непријатељски противнапади.

Руски коминике

Петроград, 26. октобра
На западном и румунском фронту пушкарање и активност извидница.

На кавкаском фронту у правцу Кемака, наше су трупе потисле Турке из њихових ровова и одбациле према Кемаку. У правцу Гошовника, у области Огнота наше су извиднице одбиле претходна турска одласа.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Париз. Једна лига састављена од научењака и интелектуалаца свују неутралних земаља објавила је протест противу нове ратне контрибуције од 33 милиона наметнуте вароши Лиду.

Берн. Бивши краљ Константин извршио је операцију на клиници у Сауербруху како би избегао последице једне ране коју је добио у Грчкој.

Рим. — Агенција Стефани јавља: Непријатељске снаге, према нашем сазна-

њу, напале се намећу реке Феза и мора. Војска која оперише и напада састављена је од немачких војника. Ово потврђују и за-

робљеници немачки и аустријски најављујући да немачке групе под командом фон Битова оперишу у првој линији.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Сахрана пок. Бојића

Посмртни остаци пок. Милутина Бојића сахрањиве су сутра у српском гробљу у Зејтинцима.

Помен

Резерв. арт. капетан Божа С. Павловић са браћом Драгољубом и Бориславом даваће годишњи парастос узоритом своме брату Воји, славу Ст. Павловићу бившем пуковнику и команданта 15. пешад. пука — у цркви Св. Саве у 10 сати пре подне у суботу 28. окт. мес.

О овоме извештавају пок. Војислава пријатеље и другове, као и своје.

Објава

Поред пелцовања против великих богиња, које ће вршити избеглички лекар у Српско избегличком догору вршиће се пелцовања и у лекарској амбуланти која је у згради Српске цркве, и то сваког дана почев од 27. окт. мјд од 10 до 12 и од 14 до 16 (2 до 4) сати.

Опредљем се извештавају оне српске избеглице које се нису до сада пелцовале, да у интересу свога здравља треба одмах да се пелцују.

Из канцеларије Комесаријата за Српске Избеглице 23 октобра 1917 г. бр. Службено. Солун.

Позивају се

Позивају се ниже именована лица, да изводе престати Комесаријату за избеглице, или акому у месту да јаве своје адресе:

- Душан А. Синобода, новинар, по акту бр. 2978.
- Љубомир Шарбајић, полит. писар по акту бр. 3854.
- Михаило Борђевић, из Голеног села по акту бр. 9.
- Стојанко Станковић, по акту бр. 10.
- Јулка уд. Живана Галонића, из Шапца, по акту бр. 11.
- Божидар Петрић трговац, из Пожаревца, по акту бр. 14.
- Бранко К. Петровић, из Гроцка, по акту бр. 23.
- Милан М. Живковић, по акту бр. 29.
- Г. Чедо Младеновић, виши инжењер, по акту бр. 1665.
- Малиша М. Радовић, чинов. Академије Наука по акту бр. 40.

Позива се Никола Стевановић да му се да обавештење о пошлаци 100

франака швајцарских које послао преко шпанском Консулата гђи Јелени удови Стевана Милованивића рођ. Петровић.

Из канцеларије Краљевског Српског Генералног Консулата у Солуну бр. 6135 23. октобра 1917 год.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Атина, 26. — Из Рима јављају «Патрису»: Шефови француског и енглеског генералштаба отпутовали су на бојно поље. Прекрјуче имали су у главном штабу састанак са генералисом Кадрном г. г. Лојд Џорџ и Пенлеве разговарали су италијанским генералима у енглеском посланству. Вероватно је да ће председници Француске и Енглеске посетити фронт.

Петроград, 26. — Пошто је савет свевачких делегата одбио инструкције Совјета, издадио је своје властите инструкције, чији је смисао следећи: мир без анексија и одштета, заснован на праву народа да организују свој политички режим. Наоружање се има ограничити, заводи се међународна арбитража, државе се обавезују да не праве тајне уговоре, Сви Савезници се обавезују да не улазе у преговоре о засебном миру. Све државе се одричу економске блокаде после рате. Обе коалиције се обавезују, да евакуишу све тетиторје, заузеле у току рата. Свима народностима даје се право да организују своје политичке режиме.

Руска Пољска добија независност. Пољски крајеви под Немачком и Аустријом добијају пуну аутономију, Србија, Белгија, Румунија, Црна Гора издију се успоставити и њихове штете накнадити из међународних фондова. Србија добија излаз на Јадранско море. Јерменској се даје аутономија. Питање Алзас-Лорена има да се реши пласбицитом, без учешћа становника, који су у служби немачке владе.

Атина, 26. — Делеше из Берна јављају да су изјаве аустро-угарског министра спољних послова у Рајхстагу о општем успостављању држава, проузоровале узнемиреност и озбиљан гнев и Бугарској. Овејој изјаве задају смртан ударак.

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

Љуба Станисављевић машиновођа с. д. ж. извештава своју жену Ружицу Станисављевић Обилићеву венац бр. 18. или Рељина ул. бр. 34 да је жив и здрав од ње до данас није добио никакав извештај, он је до данас небројено пута писао али одговор никако није добио моли да му се јави преко срп. Црвеног Крста у Женеви како би јој одмах послао новац.

Никола В. Живановић каплар 3 чете 3 бат пошта 52 из села Г. Бела Река срез зајеч. окр. тимочки извештава свога оца да је жив и здрав са браћом Диком и Николом Јанковићем и са друговима Ивком, Владу свирача, и Живка Живановића, моли да га из-

вешта о њиховом здрављу као и за децу Мијајла и Милеву преко Црв. Крста.

Милосав Милојевић редов 3 чете 3 бат. пошта 52 из села Г. Бела Река срез зајеч. окр. тимочки извештава своје да је жив и здрав са њим су живи и здрави Најдан В. Радосављевић, Милић Милићевић, Крета С. Дамњановић, Милован Милојевић, Милојко Ј. Милојковић, Живко Илић, Живко В. Младеновић. Моли да му се јаве преко Црв. Крста.

Живан В. Ристић из села Грлишта срез зајечар. окр. тим. извештава свога тету Марка Лазича и тету Рајну у Зајечар да је жив и здрав и моли да јаве његовим у родитељима у Грлиште. Одговор преко Црв. Крста у Женеви.

Живан Вучка Ристића из

села Грлишта. Зајечар извештава своју мајку и сестре да је жив и здрав, моли да му се јаве преко Црв. Крста Женева.

Подваредник Стеван С. Михаиловић јавља Милошу Михаиловићу у село Протина срез зајеч. окр. тим. да је жив и здрав са оцем Живадином Маулићем и моли да му се јави преко срп. Црв. Крста.

Велимир Спасојевић жанд. каплар јавља се својој фамилији срез носав-тамнаваоки село Кршићи да је жив и здрав као и Марко Пешић, Младен Тодоровић, Милорад Бранковић, Богосав Видић и Милишко Ђукић моле да се јаве њихове фамилије на пошту 999.

Живан Вучка Ристића из

Зубно - електрична клиника

Д-р ПАНТ. Ј. КОНДУЛИСА ул. Егнатијева, после Триумфалне кације, на углу ул. Св. Панатуде бр. 1. Израђује разноврсне зубе, златне и порцеланске, литаве вилнице од злата и каучука по најмодернијем начину. 2-36

СИФЛИС и све венеричне болести лечи са потпуним успехом директор болнице венеричних болести у Солуну Д-р ХРИСТ. ХРИСТОДУЛУ прима у својој клиници: од 3 до 6 и по час. по подне ул. Егнатија бр. 314, улаз на ул. Методио 15. 14-30

Чувени зубни лекар

Е. ЕКОНОМУ (ИЗ БИТОЉА) прима сваки дан осим недеље од 9-12 пре и од 3-6 по подне. Његова се клиника налази у Егнатијевој ул. бр. 301. 10-10

ХИРУРГ - ЗУБНИ ЛЕКАР

ДАВИД КОЕН који је имао клинику у ул. Венизелос, преместио се у улици Евзон 43, до српске фотографске секције, близу мора. Израда модерна и солидна. Цена врло умерена. 3-15

Нова американска зубна клиника

Д-р ПАРАСКЕВООПУЛОСА ул. Егнатија бр. 357 на углу римске кације «Камара» Препоручује се једини атеље нове американске зубне клинике, где се могу излечити болесни зуби и начинити вештачке американске десни са зубима. Специјално за г. г. српске официре и војнике чини се знатан попуст у ценама. 4-12 Одговорни уредник Бошко Богдановић Штамп. «Велика Србија»